Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
PRIIT PIKAMÄE
της 2ας Οκτωβρίου 2019 [1]

Υπόθεση C-442/18 P

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ)
κατά

Espírito Santo Financial (Portugal), SGPS, SA

«Αίτηση αναιρέσεως – Πρόσβαση στα έγγραφα – Πρόσβαση στην απόφαση της ΕΚΤ της 1ης Αυγούστου 2014, με την οποία ανεστάλη το καθεστώς της Banco Espírito Santo SA ως επιλέξιμου αντισυμβαλλομένου της ζώνης του ευρώ και με την οποία υποχρεώθηκε η εν λόγω τράπεζα να εξοφλήσει το χρέος της, ανερχόμενο σε ποσό πλειόνων δισεκατομμυρίων ευρώ, καθώς και σε όλα τα έγγραφα που συνδέονται με την εν λόγω απόφαση – Άρνηση παροχής πλήρους προσβάσεως»

I. Εισαγωγή

1. Με την αίτηση αναιρέσεως, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της 26ης Απριλίου 2018, Espírito Santo Financial (Portugal) κατά ΕΚΤ [2], με την οποία ακυρώθηκε η απόφαση της ΕΚΤ, της 1ης Απριλίου 2015 (στο εξής: επίμαχη απόφαση), περί μερικής αρνήσεως παροχής προσβάσεως σε ορισμένα έγγραφα σχετικά με την απόφαση της ΕΚΤ της 1ης Αυγούστου 2014, καθόσον αφορούσε το ποσό της πιστώσεως που μνημονεύεται στα αποσπάσματα των πρακτικών της αποφάσεως του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ (στο εξής: διοικητικό συμβούλιο) της 28ης Ιουλίου 2014 και τις πληροφορίες που δεν δημοσιοποιήθηκαν όσον αφορά τις προτάσεις της εκτελεστικής επιτροπής της ΕΚΤ της 28ης Ιουλίου και της 1ης Αυγούστου 2014.

2. Προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως, η ΕΚΤ προβάλλει έναν μόνο λόγο αναιρέσεως υποστηρίζοντας ότι κακώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο ότι, οσάκις αρνείται την παροχή προσβάσεως σε πληροφορίες που αφορούν την άσκηση της νομισματικής πολιτικής, υποχρεούται να παραθέτει αιτιολογία καθιστούσα δυνατή την κατανόηση και τη διακρίβωση του τρόπου με τον οποίο η παροχή προσβάσεως στις πληροφορίες αυτές θίγει συγκεκριμένα και ουσιαστικά το δημόσιο συμφέρον όσον αφορά την εμπιστευτικότητα των διασκέψεων των οργάνων αυτών λήψης αποφάσεων.

3. Η υπόθεση αυτή δίδει επίσης στο Δικαστήριο την ευκαιρία να αποφανθεί επί του θεμελιώδους ζητήματος ποια αρχή, η αρχή της εμπιστευτικότητας ή εκείνη της διαφάνειας, εφαρμόζεται όσον αφορά τις διασκέψεις ενός εκ των οργάνων λήψης αποφάσεως της ΕΚΤ, δίλημμα το οποίο πρέπει να επιλυθεί βάσει τόσο της αποφάσεως 2004/258/ΕΚ [3] όσο και του πρωτογενούς δικαίου.

1 Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 T-251/15, μη δημοσιευθείσα, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2018:234,.

3 Απόφαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της 4ης Μαρτίου 2004, σχετικά με την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΕ 2004, L 80, σ. 42).

II. Το νομικό πλαίσιο

Α. Το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ

4. Το άρθρο 10.4 του πρωτοκόλλου αριθ. 4 του καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και της ΕΚΤ[4] (στο εξής: καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ) ορίζει ότι:

«Οι εργασίες των συνεδριάσεων είναι μυστικές. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει να δημοσιεύσει το αποτέλεσμα των συσκέψεών του.»

Β. Ο εσωτερικός κανονισμός της ΕΚΤ

5. Το άρθρο 23.1 της αποφάσεως ΕΚΤ/2004/2[5], υπό τον τίτλο «Εμπιστευτικότητα και πρόσβαση σε έγγραφα της ΕΚΤ», προβλέπει κατ' ουσίαν ότι οι εργασίες των αρμοδίων για τη λήψη αποφάσεων οργάνων της ΕΚΤ και οποιασδήποτε επιτροπής ή ομάδας η οποία έχει συσταθεί από αυτά είναι εμπιστευτικές, εκτός εάν το διοικητικό συμβούλιο εξουσιοδοτήσει τον πρόεδρο να δημοσιοποιήσει το αποτέλεσμα των διασκέψεών τους.

Γ. Η απόφαση 2004/258

6. Κατά το άρθρο 1 της αποφάσεως 2004/258, σκοπός της είναι «να καθορίσει τους όρους και τους περιορισμούς σύμφωνα με τους οποίους η ΕΚΤ χορηγεί στο κοινό πρόσβαση σε έγγραφα της ΕΚΤ».

7. Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, της αποφάσεως 2004/258, «[κ]άθε πολίτης της Ένωσης και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την έδρα του σε ένα κράτος μέλος έχει δικαίωμα πρόσβασης σε έγγραφα της ΕΚΤ, υπό την επιφύλαξη των όρων και περιορισμών που καθορίζονται στην παρούσα απόφαση».

8. Το άρθρο 4 της αποφάσεως 2004/258, υπό τον τίτλο «Εξαιρέσεις», ορίζει στην παράγραφο 1, στοιχείο α', και στις παραγράφους 3 και 6 αυτού τα εξής:

«1. Η ΕΚΤ αρνείται την πρόσβαση σε ένα έγγραφο, η γνωστοποίηση του οποίου θα έθιγε την προστασία:

α) του δημόσιου συμφέροντος, όσον αφορά:

– την εμπιστευτικότητα των εργασιών των οργάνων λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ,

[…]

3. Η ΕΚΤ αρνείται την πρόσβαση σε έγγραφα που περιέχουν απόψεις για εσωτερική χρήση, ως μέρος συζητήσεων και προκαταρκτικών διαβουλεύσεων εντός της ΕΚΤ ή με τις ΕνθΚΤ [εθνικές κεντρικές τράπεζες], ακόμη και αφού έχει ληφθεί η απόφαση, εκτός εάν για τη γνωστοποίηση του εγγράφου υπάρχει υπερισχύον δημόσιο συμφέρον.

[…]

4 ΕΕ 2012, C 326, σ. 230.

5 Απόφαση της ΕΚΤ, της 19ης Φεβρουαρίου 2004, για τη θέσπιση του εσωτερικού κανονισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΕ 2004, L 80, σ. 33), όπως αυτή τροποποιήθηκε από την απόφαση ΕΚΤ/2014/1 της ΕΚΤ της 22ας Ιανουαρίου 2014 (ΕΕ 2014, L 95, σ. 56) (στο εξής: εσωτερικός κανονισμός της ΕΚΤ).

6. Οι εξαιρέσεις που περιέχονται στο παρόν άρθρο εφαρμόζονται μόνον ενόσω η προστασία δικαιολογείται ως εκ του περιεχομένου του εγγράφου. Οι εξαιρέσεις μπορούν να εφαρμοστούν για μέγιστη περίοδο 30 ετών, εκτός αν άλλως ειδικά ορίσει το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ. Στην περίπτωση εγγράφων που καλύπτονται από τις εξαιρέσεις οι οποίες σχετίζονται με τον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής ή τα εμπορικά συμφέροντα, οι εξαιρέσεις μπορούν να εξακολουθήσουν και μετά την περίοδο αυτή.»

III. Το ιστορικό της διαφοράς και η επίμαχη απόφαση

9. Η Espírito Santo Financial (Portugal), SGPS, SA (στο εξής: ESF) είναι εταιρία χαρτοφυλακίου πορτογαλικού δικαίου κατά της οποίας έχει κινηθεί διαδικασία αφερεγγυότητας. Αποτελούσε μία εκ των βασικών μετόχων της Banco Espírito Santo SA (στο εξής: BES).

10. Έχοντας υποστεί οικονομικές πιέσεις και αντιλαμβανόμενη ότι η κατάστασή της όσον αφορά τη ρευστότητα επιδεινωνόταν, η BES έκανε χρήση, από τον Μάιο του 2014, των πιστοδοτικών πράξεων του Ευρωσυστήματος και άρχισε να λαμβάνει, από τον Ιούλιο του 2014, έκτακτη ρευστότητα από την Banco de Portugal, την Κεντρική Τράπεζα της Πορτογαλίας.

11. Στις 23 Ιουλίου 2014 το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε αρχικώς να μην αντιταχθεί, μέχρι την επόμενη τακτική συνεδρίαση, στη χορήγηση έκτακτης ρευστότητας στην BES μέχρις ενός ορισμένου ανωτάτου ορίου.

12. Στη συνέχεια, μετά από πρόταση της εκτελεστικής επιτροπής της ΕΚΤ της 28ης Ιουλίου 2014, το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε αυθημερόν να διατηρήσει σε ισχύ την πρόσβαση της BES σε «μέσα για τη χορήγηση πιστώσεως της νομισματικής πολιτικής», «παγώνοντας» παράλληλα την τρέχουσα πίστωση που χορηγούνταν στην BES, στις θυγατρικές και τα υποκαταστήματά της με τα προαναφερθέντα μέσα «στο τρέχον επίπεδο». Κατά συνέπεια, το ύψος της πιστώσεως, η οποία χορηγήθηκε στις εν λόγω οντότητες μέσω των πιστοδοτικών πράξεων του Ευρωσυστήματος προσδιορίσθηκε κατά μέγιστο όριο στο επίπεδο που καταγράφηκε την 28η Ιουλίου 2014.

13. Ακολούθως, μετά από πρόταση της εκτελεστικής επιτροπής της ΕΚΤ της 1ης Αυγούστου 2014, το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε αυθημερόν, μεταξύ άλλων, να αναστείλει την πρόσβαση της BES και των θυγατρικών της στα μέσα για τη χορήγηση πιστώσεως της νομισματικής πολιτικής για λόγους σύνεσης και υποχρέωσε τη BES να εξοφλήσει, το αργότερο έως την 4η Αυγούστου 2014, το συνολικό ποσό της πιστώσεως που είχε χορηγηθεί στο πλαίσιο του Ευρωσυστήματος. Η απόφαση αυτή καταχωρίσθηκε στα πρακτικά, στα οποία περιλαμβανόταν επίσης το ανώτατο όριο της παροχής έκτακτης ρευστότητας, που μπορούσε να χορηγηθεί από την Τράπεζα της Πορτογαλίας στην BES.

14. Υπό τις περιστάσεις αυτές, οι πορτογαλικές αρχές αποφάσισαν να θέσουν την BES υπό καθεστώς εξυγιάνσεως. Στη συνέχεια, κινήθηκε κατά της ESF διαδικασία αφερεγγυότητας.

15. Με επιστολή της 5ης Νοεμβρίου 2014, η ESF υπέβαλε αίτηση παροχής προσβάσεως στην απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της 1ης Αυγούστου 2014 καθώς και σε όλα τα έγγραφα που βρίσκονται στην κατοχή της ΕΚΤ και συνδέονται «κατά οποιονδήποτε τρόπο» με την εν λόγω απόφαση.

16. Η ΕΚΤ εξέτασε επί της ουσίας το αίτημα αυτό και, μεταξύ άλλων, παρέσχε στην ESF μερική πρόσβαση στις προτάσεις της εκτελεστικής επιτροπής της ΕΚΤ της 28ης Ιουλίου και της 1ης Αυγούστου 2014, καθώς και σε αποσπάσματα των πρακτικών των διασκέψεων που κατέληξαν στην έκδοση των αποφάσεων της 28ης Ιουλίου και της 1ης Αυγούστου 2014.

17. Με επιστολή της 4ης Φεβρουαρίου 2015 η ESF υπέβαλε επιβεβαιωτική αίτηση στην ΕΚΤ, με την οποία θεώρησε ότι η παρασχεθείσα από την ΕΚΤ αιτιολογία προς δικαιολόγηση της αρνήσεως παροχής πλήρους προσβάσεως σε ορισμένα ζητηθέντα έγγραφα ήταν υπερβολικά γενική και αόριστη. Περαιτέρω, η ESF ζήτησε πρόσβαση, αφενός, στα ποσά τα οποία δεν δημοσιοποιήθηκαν όσον αφορά τα αποσπάσματα των πρακτικών των αποφάσεων του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ της 28ης Ιουλίου και της 1ης Αυγούστου 2014, που τέθηκαν στη διάθεσή της, ήτοι στο ποσό της πιστώσεως που χορηγήθηκε στην BES, στις θυγατρικές και τα υποκαταστήματά της, καθώς και στο ποσό του ανώτατου ορίου παροχής έκτακτης ρευστότητας που ήταν δυνατό να χορηγηθεί στην BES, και, αφετέρου, σε ορισμένες πληροφορίες που δεν δημοσιοποιήθηκαν όσον αφορά τις προτάσεις της εκτελεστικής επιτροπής της 28ης Ιουλίου και της 1ης Αυγούστου 2014.

18. Με επιστολή της 1ης Απριλίου 2015, αφού παρέτεινε την προθεσμία απαντήσεως στην επιβεβαιωτική αίτηση, η ΕΚΤ γνωστοποίησε στην ESF συμπληρωματικές πληροφορίες που περιλαμβάνονταν στις προτάσεις της εκτελεστικής επιτροπής της 28ης Ιουλίου και της 1ης Αυγούστου 2014. Κατά τα λοιπά, κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 της αποφάσεως 2004/258, η ΕΚΤ επιβεβαίωσε την άρνηση παροχής προσβάσεως στα ποσά που δεν δημοσιοποιήθηκαν όσον αφορά τα αποσπάσματα των πρακτικών των αποφάσεων του διοικητικού συμβουλίου της 28ης Ιουλίου και της 1ης Αυγούστου 2014 καθώς και σε ορισμένα απαλειφθέντα αποσπάσματα των προτάσεων της εκτελεστικής επιτροπής της 28ης Ιουλίου και της 1ης Αυγούστου 2014.

IV. Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

19. Με την προσφυγή της, η ESF ζήτησε την ακύρωση της σιωπηρής απόφασης της ΕΚΤ της 4ης Μαρτίου 2015, την ακύρωση της επίμαχης αποφάσεως καθώς και την καταδίκη της ΕΚΤ στα δικαστικά έξοδα.

20. Η ΕΚΤ ζήτησε την απόρριψη της εν λόγω προσφυγής και την καταδίκη της ESF στα δικαστικά έξοδα.

21. Το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε την επίμαχη απόφαση, καθόσον η ΕΚΤ αρνήθηκε να γνωστοποιήσει τόσο το ποσό της πίστωσης που περιλαμβάνεται στα αποσπάσματα των πρακτικών της απόφασης του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ της 28ης Ιουλίου 2014 όσο και τις πληροφορίες που δεν δημοσιοποιήθηκαν όσον αφορά τις προτάσεις της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ της 28ης Ιουλίου και της 1ης Αυγούστου 2014. Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή κατά τα λοιπά.

V. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και τα αιτήματα των διαδίκων

22. Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 5 Ιουλίου 2018, η ΕΚΤ άσκησε την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως.

23. Κατ' αρχάς, η ΕΚΤ ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει το πρώτο σκέλος του διατακτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Στη συνέχεια, ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει επίσης την προσφυγή όσον αφορά την άρνησή της περί γνωστοποιήσεως του ποσού πιστώσεως των αποσπασμάτων των πρακτικών που περιλαμβάνονται στην απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της 28ης Ιουλίου 2014 ή, επικουρικώς, να αναπέμψει την υπόθεση στο Γενικό Δικαστήριο προκειμένου αυτό να αποφανθεί επί της προσφυγής. Τέλος, ζητεί να καταδικασθεί η ESF στα δύο τρίτα των δικαστικών εξόδων και η ΕΚΤ στο ένα τρίτο των δικαστικών εξόδων.

24. Προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως, η ΕΚΤ προβάλλει έναν μόνο λόγο αναιρέσεως, σχετικό με πλάνη περί το δίκαιο, στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο, κατά την ερμηνεία του άρθρου 10.4 του καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ και του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 2004/258. Με αυτόν τον λόγο αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα βάλλει κατά των σκέψεων 124 και 161 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, σε συνδυασμό με τις σκέψεις 54 έως 56 και 75 έως 81 αυτής. Ειδικότερα, η ΕΚΤ φρονεί ότι το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε ότι η ΕΚΤ, αρνούμενη την παροχή προσβάσεως στις πληροφορίες που περιέχονται στα αποσπάσματα των πρακτικών της αποφάσεως της 28ης Ιουλίου 2014, υποχρεούνταν να παραθέσει αιτιολογία καθιστούσα δυνατή την κατανόηση και τη διακρίβωση του τρόπου με τον οποίο η παροχή προσβάσεως στις πληροφορίες αυτές θίγει συγκεκριμένα και ουσιαστικά το δημόσιο συμφέρον όσον αφορά την εμπιστευτικότητα των διασκέψεων των οργάνων αυτών λήψης αποφάσεων.

25. Η ΕΚΤ υποστηρίζει, στο δικόγραφο της αιτήσεως αναιρέσεώς της, ότι η αρχή της εμπιστευτικότητας των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου, η οποία κατοχυρώνεται, όσον αφορά το πρωτογενές δίκαιο, με το άρθρο 10.4 του καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, και επιβεβαιώνεται με το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 2004/258. Η ΕΚΤ υποστηρίζει ότι η τελευταία αυτή διάταξη πρέπει να ερμηνευθεί σύμφωνα με την εν λόγω αρχή.

26. Ωστόσο, κατά την επ’ ακροατηρίου συζήτηση, η ΕΚΤ παραδέχθηκε ότι υπάρχει ορισμένη διάσταση μεταξύ του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2004/258 και των σχετικών διατάξεων του πρωτογενούς δικαίου. Εκτιμά ότι είναι αναγκαίο να αντιμετωπισθεί η εν λόγω διάσταση ερμηνεύοντας την απόφαση 2004/258 υπό το πρίσμα του πρωτογενούς δικαίου και της αρχής της εμπιστευτικότητας των διασκέψεων των οργάνων λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ.

27. Η ESF ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και να καταδικάσει την ΕΚΤ στα δικαστικά έξοδα.

VI. Ανάλυση

28. Όπως εξετέθη ανωτέρω, η ΕΚΤ, στην αίτηση αναιρέσεως, προβάλλει έναν μόνο λόγο αναιρέσεως, σχετικό με πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο κατά την ερμηνεία του άρθρου 10.4 του καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ και του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 2004/258.

29. Επισημαίνεται ότι τα επιχειρήματα της ΕΚΤ, τα οποία προβάλλει προς στήριξη αυτού του λόγου αναιρέσεως, δεν θέτουν υπό αμφισβήτηση το κύρος της αποφάσεως 2004/258, αλλά αφορούν κατ’ ουσίαν το ότι η εν λόγω απόφαση δεν πρέπει να νοηθεί ως θεσπίζουσα όρους σχετικά με την πρόσβαση στα έγγραφα, οι οποίοι αντιβαίνουν στο πρωτογενές δίκαιο.

30. Λαμβάνοντας υπόψη τα επιχειρήματα που προέβαλε η ΕΚΤ, θα εκθέσω, κατ’ αρχάς, τις σχετικές διατάξεις του πρωτογενούς δικαίου σχετικά με την πρόσβαση στα έγγραφα της ΕΚΤ και, ειδικότερα, στα αποτελέσματα των διασκέψεων των εν λόγω οργάνων λήψης αποφάσεων. Πράττοντας τούτο, θα οριοθετήσω την αρχή που διέπει την πρόσβαση σε τέτοια έγγραφα (ενότητα Α). Στη συνέχεια, θα εξετάσω, λαμβανομένης υπόψη της αρχής αυτής, τις συνέπειες του γεγονότος ότι το διοικητικό συμβούλιο δύναται να αποφασίσει να γνωστοποιήσει το αποτέλεσμα των διασκέψεών του (ενότητα Β). Τέλος, θα προσδιορίσω, υπό το πρίσμα του συνόλου των εκτεθησομένων, το περιεχόμενο της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, σε περίπτωση αρνήσεως παροχής προσβάσεως σε έγγραφα η οποία βασίζεται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 2004/258 (ενότητα Γ).

Α. Η αρχή που εφαρμόζεται σε σχέση με την πρόσβαση στα έγγραφα της ΕΚΤ όσον αφορά τις Συνθήκες

31. Οφείλω να επισημάνω εκ προοιμίου ότι η αρχή της διαφάνειας προβλέπεται στα άρθρα 1 και 10 ΣΕΕ, όπως επίσης και στο άρθρο 15 ΣΛΕΕ[6], οι δε διατάξεις αυτές αποτελούν, όσον αφορά το πρωτογενές δίκαιο, το θεμέλιο του νομικού πλαισίου το οποίο διέπει την πρόσβαση στα έγγραφα που κατέχουν τα θεσμικά όργανα της Ένωσης. Συγκεκριμένα, υποκαθιστώντας το άρθρο 255 ΕΚ, το άρθρο 15 ΣΛΕΕ, το οποίο εισήχθη μετά τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης της Λισσαβώνας, διεύρυνε το πεδίο εφαρμογής της αρχής της διαφάνειας στο δίκαιο της Ένωσης[7].

32. Ειδικότερα, το άρθρο 15, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ προβλέπει το δικαίωμα προσβάσεως σε έγγραφα των θεσμικών οργάνων της Ένωσης το οποίο έχει κάθε πολίτης της Ένωσης και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο κατοικεί ή έχει την καταστατική έδρα του σε ένα κράτος μέλος, δικαίωμα το οποίο επιβεβαιώνεται και με το άρθρο 42 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναγκαία συνέπεια του δικαιώματος πρόσβασης σε έγγραφα αποτελούν οι υποχρεώσεις διαφάνειας τις οποίες υπέχουν τα εν λόγω θεσμικά όργανα. Τα όρια του δικαιώματος προσβάσεως στα έγγραφα και οι υποχρεώσεις διαφάνειας, όπως προβλέπει το άρθρο 15, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, καθορίζονται μέσω κανονισμών.

33. Ωστόσο, κατά το άρθρο 15, παράγραφος 3, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και η ΕΚΤ υπόκεινται στο άρθρο 15, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ μόνον κατά την άσκηση των διοικητικών τους καθηκόντων. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι οι προϋποθέσεις της προσβάσεως στα έγγραφα που βρίσκονται στην κατοχή ενός από τα αναφερόμενα στο άρθρο 15, παράγραφος 3, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ θεσμικά όργανα και δεν άπτονται των διοικητικών καθηκόντων του εν λόγω θεσμικού οργάνου δεν μπορούν να καθοριστούν με κανονισμούς εκδιδόμενους βάσει του άρθρου 15, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ[8].

34. Ως εκ τούτου, οι υποχρεώσεις διαφάνειας που υπέχει η ΕΚΤ σε περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν ασκεί διοικητικά καθήκοντα πρέπει να διακριθούν από αυτές που υπέχει σε περιπτώσεις ασκήσεως διοικητικών καθηκόντων.

35. Το γεγονός ότι, όταν ασκεί μη διοικητικά καθήκοντα, σύμφωνα με το άρθρο 282 ΣΛΕΕ, ιδίως στον τομέα εφαρμογής της νομισματικής πολιτικής, η ΕΚΤ δεν υπόκειται στις υποχρεώσεις διαφάνειας, όπως αυτές εφαρμόζονται στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 15, παράγραφος 3, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, δικαιολογείται ακριβώς λαμβανομένης υπόψη της φύσεως των εν λόγω καθηκόντων[9]. Συγκεκριμένα, πρέπει να υπομνησθεί ότι, εφαρμόζοντας την πολιτική αυτήν, η ΕΚΤ επιτελεί σημαντική αποστολή όσον αφορά τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών και του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

36. Ειδικότερα, στο διοικητικό συμβούλιο έχει ανατεθεί το σημαντικό καθήκον της χαράξεως της νομισματικής πολιτικής[10]. Επιπλέον, όπως καταδεικνύει η υπό κρίση υπόθεση, το διοικητικό συμβούλιο συμμετέχει, μεταξύ άλλων, στις διαδικασίες που έχουν ως στόχο τη χορήγηση κεφαλαίων, μέσω των πιστοδοτικών πράξεων του Ευρωσυστήματος, σε οντότητες που αντιμετωπίζουν οικονομικές

6 Βλ. απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 2010, Volker und Markus Schecke και Eifert (C-92/09 και C-93/09, EU:C:2010:662, σκέψη 68).

7 Βλ. αποφάσεις της 21ης Σεπτεμβρίου 2010, Σουηδία κ.λπ. κατά API και Επιτροπής (C-514/07 P, C-528/07 P και C-532/07 P, EU:C:2010:541, σκέψη 81), και της 18ης Ιουλίου 2017, Επιτροπή κατά Breyer (C-213/15 P, EU:C:2017:563, σκέψη 50).

8 Βλ. απόφαση της 18ης Ιουλίου 2017, Επιτροπή κατά Breyer (C-213/15 P, EU:C:2017:563, σκέψη 48).

9 Πρβλ. Siekmann, H., «The Legality of Outright Monetary Transactions of the European System of Central Banks», σε Rövekamp, F., Bälz, M., Hilpert, H. G. (επιμ.), *Central Banking and Financial Stability in East Asia*, εκδόσεις Springer International Publishing, Cham, Χαϊδελβέργη, Νέα Υόρκη, Dordrecht, Λονδίνο, 2015, σ. 114.

10 Βλ. Hofmann, H. C. H., «Monetary Policy and Euro Area Governance in the EMU», σε Hofmann, H. C. H., Rowe, G. C., Türk, A. H. (επιμ.), *Specialized Administrative Law of the European Union*: A Sectoral Review, Oxford University Press, Οξφόρδη, 2018, σ. 250.

δυσχέρειες. Η διάθεση ορισμένων στοιχείων που βρίσκονται στην κατοχή της ΕΚΤ, κατά τη διάρκεια των διαδικασιών αυτών, μόνον σε όσους υπέβαλαν σχετική αίτηση, θα μπορούσε, σε ορισμένες περιπτώσεις, να δημιουργήσει κίνδυνο υπέρμετρης οικονομικής κερδοσκοπίας. Ο κίνδυνος αυτός θα μπορούσε να διακυβεύσει τους επιδιωκόμενους από την ΕΚΤ σκοπούς [11].

37. Υπό τις συνθήκες αυτές, προκειμένου η ΕΚΤ να μπορεί να επιτελεί την αποστολή της με αυτόνομο και αποτελεσματικό τρόπο, πρέπει επίσης να προστατεύεται η διαδικασία λήψης αποφάσεων των οργάνων της από κάθε εξωτερική πίεση, στοιχείο το οποίο μπορεί να διασφαλισθεί με την εμπιστευτικότητα της διαδικασίας αυτής [12]. Για τον ίδιο λόγο, το δίκαιο της Ένωσης προβλέπει επίσης και άλλες διατάξεις οι οποίες σκοπούν στην ουσία να προστατεύσουν την ΕΚΤ από κάθε πολιτική πίεση προκειμένου να της παράσχει τη δυνατότητα να επιδιώξει αποτελεσματικά τους στόχους που συνεπάγεται η αποστολή της χάρη στην ανεξάρτητη άσκηση των ειδικών εξουσιών που έχει προς τούτο [13].

38. Εξάλλου, αναγνωρίζοντας ταυτοχρόνως τις ιδιαιτερότητες της αποστολής που επιτελούν τα όργανα λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ, τα κράτη μέλη υιοθέτησαν το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, του οποίου το άρθρο 10.4 προβλέπει ότι οι εργασίες των συνεδριάσεων του διοικητικού συμβουλίου είναι μυστικές και ότι το ίδιο το συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει να δημοσιοποιήσει το αποτέλεσμα των συσκέψεών του.

39. Από το σύνολο των ανωτέρω συνάγω ότι, βάσει εκούσιας επιλογής των κρατών μελών, η διαδικασία λήψης αποφάσεων του διοικητικού συμβουλίου δεν πλαισιώνεται από τις υποχρεώσεις διαφάνειας, όπως εφαρμόζονται στις περιπτώσεις που διαλαμβάνονται στο άρθρο 15, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ. Τούτο δεν συνεπάγεται ότι η διαδικασία αυτή κείται εκτός των κανόνων της Ένωσης όσον αφορά την πρόσβαση σε έγγραφα [14]. Ωστόσο, σύμφωνα με τις διατάξεις που μνημονεύονται στα σημεία 33 έως 35 των παρουσών προτάσεων, στο πλαίσιο αυτό, η αρχή της διαφάνειας υποχωρεί έναντι της αρχής της εμπιστευτικότητας.

40. Η ερμηνεία, όμως, της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως οδηγεί στο συμπέρασμα ότι, όσον αφορά τα αποτελέσματα της διαδικασίας λήψης αποφάσεων του διοικητικού συμβουλίου, η υπεροχή της αρχής της εμπιστευτικότητας έναντι της αρχής της διαφάνειας αποκλείσθηκε επί τη βάσει του άρθρου 10.4, δεύτερη περίοδος, του καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, σε συνδυασμό με το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2004/258. Συγκεκριμένα, το Γενικό Δικαστήριο ερμήνευσε το γεγονός ότι το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει να γνωστοποιήσει τα αποτελέσματα των διασκέψεών του υπό την έννοια ότι το εν λόγω συμβούλιο οφείλει να κάνει χρήση του περιθωρίου εκτιμήσεως που διαθέτει, όσον αφορά την άρνηση παροχής προσβάσεως σε έγγραφα που ζητήθηκαν, τηρουμένων των όρων και των περιορισμών της αποφάσεως 2004/258. Κατά συνέπεια, κατά την κρίση του Γενικού Δικαστηρίου, σε περίπτωση κατά την οποία αρνείται την παροχή προσβάσεως σε αυτά τα αποτελέσματα, δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2004/258, το διοικητικό συμβούλιο οφείλει να παράσχει αναλυτική αιτιολογία, καθιστούσα δυνατή στον αιτούντα [τα έγγραφα] την κατανόηση και τη διακρίβωση του τρόπου με τον οποίο η παροχή προσβάσεως στις πληροφορίες θίγει συγκεκριμένα και ουσιαστικά το δημόσιο συμφέρον όσον αφορά την εμπιστευτικότητα των εργασιών των οργάνων αυτών λήψης αποφάσεων. Πρέπει να εξετασθεί το βάσιμο των εκτιμήσεων του Γενικού Δικαστηρίου, κατά τις οποίες, αφενός, το

11 Βλ. συναφώς, Dawson, M., Maricut-Akbik, A., Bobić, A., «Reconciling Independence and accountability at the European Central Bank: The false promise of Proceduralism», *European Law Journal*, τόμος 25(1), 2019, σ. 82 έως 85.

12 Βλ. συναφώς, Curtin, D., «"Accountable Independence" of the European Central Bank: Seeing the Logics of Transparency», *European Law Journal*, 2017, τόμος 23(1-2), σ. 35.

13 Βλ. απόφαση της 10ης Ιουλίου 2003, Επιτροπή κατά ΕΚΤ (C-11/00, EU:C:2003:395, σκέψη 134).

14 Βλ. Rossi, L., Vinagre e Silva, P., *Public Access to Documents in the EU*, Hart Publishing, Οξφόρδη, 2017, σ. 78.

περιθώριο εκτιμήσεως του διοικητικού συμβουλίου σχετικά με τη γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων των εργασιών του καθορίζεται από τις διατάξεις της αποφάσεως 2004/258, ώστε η μη δημοσιοποίησή τους να αποτελεί εξαίρεση μόνον και, αφετέρου, η άρνηση παροχής προσβάσεως σε τέτοια αποτελέσματα πρέπει να συνοδεύεται από αναλυτική αιτιολογία.

Β. Η δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των εργασιών του διοικητικού συμβουλίου

41. Στις σκέψεις 76 έως 80 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στις οποίες παραπέμπει η σκέψη 124 της αποφάσεως αυτής, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι οι αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου –και, συνεπώς, και τα πρακτικά στα οποία καταχωρίσθηκαν οι αποφάσεις αυτές– δεν τυγχάνουν απόλυτης προστασίας όσον αφορά τη διάδοσή τους, οπότε η μη δημοσιοποίησή τους να συνιστά απλώς εξαίρεση. Το Γενικό Δικαστήριο υπογράμμισε ότι, δυνάμει του άρθρου 10.4, δεύτερη περίοδος, του καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει να δημοσιοποιήσει το αποτέλεσμα των διασκέψεών του. Κατά συνέπεια, το περιθώριο εκτιμήσεως, το οποίο διαθέτει το διοικητικό συμβούλιο επ' αυτού έπρεπε να είχε ασκηθεί τηρουμένων των όρων και των περιορισμών της αποφάσεως 2004/258, της οποίας σκοπός είναι, ως προσέθεσε το Γενικό Δικαστήριο, να επιτρέπει την ευρύτερη δυνατή πρόσβαση στα έγγραφα της ΕΚΤ.

42. Δεν έχω ωστόσο πεισθεί από την ερμηνεία αυτήν των διατάξεων του καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, καθώς και αυτών της αποφάσεως 2004/258.

43. Επισημαίνεται, πρώτον, ότι, αντιθέτως προς όσα έκρινε το Γενικό Δικαστήριο, από την αιτιολογική σκέψη 3 της αποφάσεως 2004/258 δεν προκύπτει ότι η *πρόσβαση στα έγγραφα της ΕΚΤ* πρέπει να είναι *η ευρύτερη δυνατή*, αλλά ότι *θα πρέπει να εξασφαλισθεί ευρύτερη πρόσβαση στα έγγραφα*. Η αιτιολογική αυτή σκέψη αναγνωρίζει επίσης ότι πρόσβαση στα έγγραφα της ΕΚΤ θα πρέπει να επιτρέπεται, ενώ συγχρόνως θα πρέπει να προστατεύεται, αφενός, η ανεξαρτησία της, και, αφετέρου, η εμπιστευτικότητα ορισμένων ζητημάτων που ανάγονται στην άσκηση των καθηκόντων της. Θα μπορούσε, επομένως, να υποστηριχθεί ότι η παραδοχή στην οποία στηρίχθηκε το Γενικό Δικαστήριο δεν είναι αυτή στην οποία στηρίζεται η εν λόγω απόφαση.

44. Δεύτερον, κατά την ίδια αιτιολογική σκέψη, *οι εργασίες των συνεδριάσεων των οργάνων λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ είναι εμπιστευτικές, εκτός εάν το οικείο όργανο αποφασίσει να δημοσιοποιήσει το αποτέλεσμα των συσκέψεών του*, ενδεχόμενο το οποίο παραπέμπει στο άρθρο 132, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, κατά το οποίο η ΕΚΤ *μπορεί να αποφασίσει* να δημοσιεύσει τις αποφάσεις, συστάσεις και γνώμες της. Η διάταξη αυτή υπονοεί ήδη τη διακριτική ευχέρεια της ΕΚΤ να δημοσιεύει τις αποφάσεις της[15]. Υπό το ίδιο πνεύμα, το άρθρο 10.4, δεύτερη περίοδος, του καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, και το άρθρο 23.1, τελευταία περίοδος, του εσωτερικού κανονισμού της ΕΚΤ επιβεβαιώνουν τη διακριτική ευχέρεια της ΕΚΤ όσον αφορά τη δημοσιοποίηση των εν λόγω αποφάσεων. Συγκεκριμένα, κατά τις εν λόγω διατάξεις, το διοικητικό συμβούλιο *μπορεί να αποφασίσει* να δημοσιοποιήσει το αποτέλεσμα των συσκέψεών του.

45. Βεβαίως, άπασες οι προμνημονευθείσες διατάξεις προβλέπουν λεπτές διαφοροποιήσεις όσον αφορά την αρχή της εμπιστευτικότητας σε σχέση με τα αποτελέσματα των διασκέψεων του διοικητικού συμβουλίου. Συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 10.4, πρώτη περίοδος, του καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ και το άρθρο 23.1 του εσωτερικού κανονισμού της ΕΚΤ, η αρχή της εμπιστευτικότητας ισχύει όσον αφορά τις συνεδριάσεις του διοικητικού συμβουλίου, ενώ, σύμφωνα το άρθρο 10.4, δεύτερη περίοδος, του καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ και το άρθρο 23.1, τελευταία περίοδος, του εσωτερικού κανονισμού της ΕΚΤ, η εμπιστευτικότητα των αποτελεσμάτων των

15 Βλ. Van Cleynenbreugel, P., «Confidentiality behind transparent doors: The European Central Bank and the EU law principle of openness», *Maastricht Journal of European and Comparative Law*, 2018, τόμος 25(1), σ. 54. Παρεμπιπτόντως, επισημαίνεται ότι εν προκειμένω δεν τίθεται το ζήτημα πώς το άρθρο 132, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ συνδέεται με το άρθρο 297, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, κατά το οποίο οι αποφάσεις, όταν δεν ορίζουν τον αποδέκτη τους, δημοσιεύονται στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Συγκεκριμένα, η απόφαση της 28ης Ιουλίου 2014 αφορούσε την BES και δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν ορίζει τον αποδέκτη της.

διασκέψεων του διοικητικού συμβουλίου παρουσιάζει σχετικό χαρακτήρα. Ωστόσο, αντιθέτως προς ό,τι έκρινε το Γενικό Δικαστήριο, στη σκέψη 80 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, τούτο δεν συνεπάγεται ότι το επίπεδο προστασίας των αποτελεσμάτων των διασκέψεων είναι εξ ορισμού κατώτερο αυτού που γίνεται δεκτό για τις ίδιες τις εργασίες ή ότι η μη δημοσιοποίησή τους αποτελεί απλώς εξαίρεση.

46. Συγκεκριμένα, από τις δύο τελευταίες διατάξεις ουδόλως προκύπτει ότι η βούληση του νομοθέτη της Ένωσης ήταν να παρεκκλίνει από την εμπιστευτικότητα των διασκέψεων του διοικητικού συμβουλίου. Οι διατάξεις της ΣΛΕΕ και του καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ παρέχουν τη διακριτική ευχέρεια στο διοικητικό συμβούλιο *να αποφασίσει* περί της δημοσιοποιήσεως τέτοιων αποτελεσμάτων, χωρίς να υποχρεούται να το κάνει.

47. Η αμφίσημη διατύπωση του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2004/258 δεν δύναται να κλονίσει την κρίση αυτήν.

48. Βεβαίως, από γλωσσική άποψη, η διατύπωση της αποφάσεως 2004/258 μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι είναι δυνατή η άρνηση παροχής προσβάσεως σε έγγραφα σχετικά με τις διασκέψεις του διοικητικού συμβουλίου, δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως αυτής, μόνον κατ' εξαίρεση. Συγκεκριμένα, το άρθρο 4 της αποφάσεως 2004/258 φέρει τον τίτλο «Εξαιρέσεις». Το γράμμα του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, πρώτη περίπτωση, της εν λόγω αποφάσεως φαίνεται εξίσου να υποδηλώνει ότι, κατ' αρχήν, πρέπει να παρέχεται πρόσβαση σε έγγραφα των διασκέψεων αυτών. Κατά τη διάταξη αυτήν, η ΕΚΤ αρνείται την πρόσβαση σε ένα έγγραφο, η δημοσιοποίηση του οποίου θα έθιγε την προστασία του δημόσιου συμφέροντος, όσον αφορά την εμπιστευτικότητα των εργασιών των οργάνων λήψεως αποφάσεων. Περαιτέρω, το άρθρο 4, παράγραφοι 5 και 6, της αποφάσεως 2004/258 χρησιμοποιεί τον όρο «εξαίρεση» ως προς όλες τις περιπτώσεις αρνήσεως, συμπεριλαμβανομένης της προβλεπομένης στο άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, πρώτη περίπτωση, της εν λόγω αποφάσεως.

49. Πρέπει, όμως, να επισημάνω, κατ' αρχάς, ότι από τους κανόνες του παράγωγου δικαίου σχετικά με την πρόσβαση σε έγγραφα δεν είναι δυνατόν να συνεπάγεται ότι ο αποκλεισμός της ΕΚΤ από τα θεσμικά όργανα για τα οποία ισχύει πλήρως η αρχή της διαφάνειας, σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, καθίσταται σε μεγάλο βαθμό άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας. Οι κανόνες αυτοί δεν δύνανται ούτε να παραβλέψουν τη διακριτική ευχέρεια την οποία διαθέτει η ΕΚΤ, δυνάμει του άρθρου 132, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ. Η απόφαση 2004/258 δεν δύναται, επομένως, να ανατρέψει τη λογική όλων των προμνημονευθεισών διατάξεων και να αντικαταστήσει την αρχή της εμπιστευτικότητας με την αρχή της διαφάνειας, κατά τέτοιον τρόπο ώστε η δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των εργασιών του διοικητικού συμβουλίου να συνιστά τον κανόνα και η εμπιστευτικότητα αυτών να συνιστά την εξαίρεση.

50. Το ως άνω συμπέρασμα ενισχύεται από την ερμηνεία των αιτιολογικών σκέψεων 3 και 4 της αποφάσεως 2004/258, από τις οποίες προκύπτει ότι, κατά την έκδοση της εν λόγω αποφάσεως, ο νομοθέτης δεν ήθελε να παρεκκλίνει από τις διατάξεις του πρωτογενούς δικαίου, οι οποίες παρατέθηκαν στο προηγούμενο σημείο των παρουσών προτάσεών μου.

51. Βεβαίως, βάσει της αιτιολογικής σκέψεως 4 της αποφάσεως 2004/258 μπορεί να νοηθεί ότι η άρνηση παροχής προσβάσεως βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της αποφάσεως αυτής συνιστά απλώς εξαίρεση. Παραπέμποντας στην έννοια, η οποία μνημονεύεται στο πρώτο μέρος της αιτιολογικής σκέψεως της εν λόγω αποφάσεως, ότι θα πρέπει να διασφαλίζεται ευρύτερη πρόσβαση στα έγγραφα της ΕΚΤ, η ίδια αιτιολογική σκέψη διευκρινίζει, εντούτοις, ότι ορισμένα δημόσια και ιδιωτικά συμφέροντα θα πρέπει να προστατεύονται μέσω εξαιρέσεων. Όπως, όμως, μπορεί να συναχθεί από το δεύτερο μέρος της ανωτέρω αιτιολογικής σκέψεως 3, αυτή η ευρύτερη πρόσβαση, από την οποία επιτρέπονται εξαιρέσεις για την προστασία ορισμένων δημοσίων και ιδιωτικών συμφερόντων, δεν πρέπει να θίγει την ανεξαρτησία της ΕΚΤ ή την εμπιστευτικότητα ορισμένων ζητημάτων που ανάγονται στην άσκηση των καθηκόντων της και, στο πλαίσιο αυτό, οι συνεδριάσεις

των οργάνων λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ είναι μυστικές. Η συνδυασμένη ανάγνωση των δύο αυτών αιτιολογικών σκέψεων καταδεικνύει ότι, ακόμη και μεμονωμένως θεωρούμενη, η απόφαση 2004/258 δεν προτίθεται να εξομοιώσει την εξαίρεση που έχει θεσπισθεί για τις εργασίες των προμνημονευθέντων οργάνων με τις εξαιρέσεις που προβλέπει η απόφαση αυτή.

52. Για λόγους πληρότητας, διευκρινίζω ότι, κατά την άποψή μου, το άρθρο 4, παράγραφος 6, της αποφάσεως 2004/258 δεν συνηγορεί ούτε υπέρ της ερμηνείας την οποία προέκρινε το Γενικό Δικαστήριο στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση. Κατά τη διάταξη αυτή, οι εξαιρέσεις που διαλαμβάνονται στο άρθρο 4 της αποφάσεως 2004/258 εφαρμόζονται μόνον ενόσω η προστασία δικαιολογείται ως εκ του περιεχομένου του εγγράφου. Ωστόσο, η διάταξη αυτή δεν επιτρέπει να παραβλεφθεί η διακριτική ευχέρεια την οποία διαθέτει το διοικητικό συμβούλιο επί τη βάσει του πρωτογενούς δικαίου ως προς τη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των εργασιών του. Εξάλλου, όπως προκύπτει από το σημείο 51 των παρουσών προτάσεών μου, το πλαίσιο που καθιερώνει η απόφαση 2004/258 δεν εξομοιώνει την εξαίρεση που έχει θεσπισθεί για τις εργασίες των οργάνων λήψεως αποφάσεων της ΕΚΤ με τις εξαιρέσεις που προβλέπει η απόφαση αυτή.

53. Τρίτον, τίθεται βεβαίως το ζήτημα αν μπορεί να γίνει δεκτό ότι το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2004/258 επιτρέπει εν όλω και εκ των προτέρων τη δημοσιοποίηση του αποτελέσματος των διασκέψεων του διοικητικού συμβουλίου. Συγκεκριμένα, η απόφαση 2004/258 εκδόθηκε από το εν λόγω συμβούλιο και, σύμφωνα με το άρθρο 132, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και το άρθρο 10.4, δεύτερη περίοδος, του καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, καθώς και το άρθρο 23.1, τελευταία περίοδος, του εσωτερικού κανονισμού της ΕΚΤ, το εν λόγω συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει να δημοσιοποιήσει το αποτέλεσμα των διασκέψεών του. Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2004/258 παρέχει γενική εξουσιοδότηση προς δημοσιοποίηση, εξ ορισμού, των αποτελεσμάτων όλων των διασκέψεων.

54. Ωστόσο, όπως επισήμανε και η ΕΚΤ κατά την επ’ ακροατηρίου συζήτηση, το άρθρο 10.4, δεύτερη περίοδος, του καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ δεν παρέχει τόσο ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως στο διοικητικό συμβούλιο. Πρέπει να γίνει δεκτό ότι η ως άνω διάταξη προβλέπει δυνατότητα, την οποία το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να ασκήσει εκ των υστέρων και συγκεκριμένα κατά περίπτωση. Οιαδήποτε άλλη ερμηνεία θα επέτρεπε στο διοικητικό συμβούλιο να καταστρατηγήσει την επιλογή των κρατών μελών σχετικά με την πρόσβαση στα έγγραφα της ΕΚΤ, όπως διατυπώθηκε στο άρθρο 15, παράγραφος 3, τέταρτο εδάφιο, και στο άρθρο 132, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, καθώς και στο άρθρο 10.4 του καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ.

55. Από την ανάλυσή μου προκύπτει ότι οι διασκέψεις του διοικητικού συμβουλίου καταλαμβάνονται από την αρχή της εμπιστευτικότητας. Η επιφύλαξη η οποία έγκειται στο ότι το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να αποφασίσει να δημοσιοποιήσει το αποτέλεσμα των διασκέψεών του και περιέχεται σε διάφορες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης δεν κλονίζει την κρίση αυτή. Το διοικητικό συμβούλιο διαθέτει απλώς διακριτική ευχέρεια να αποφασίσει τη δημοσιοποίηση τέτοιων αποτελεσμάτων, χωρίς να υποχρεούται να το κάνει.

56. Πρέπει επί του παρόντος να εξετασθεί ένα τελευταίο ζήτημα, συγκεκριμένα δε ο αντίκτυπος επί του περιεχομένου της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως σε περίπτωση αρνήσεως παροχής προσβάσεως σε έγγραφα, βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2004/258 των προεκτεθέντων, κατά τα οποία, πρώτον, όσον αφορά τη διαδικασία λήψεως αποφάσεων του διοικητικού συμβουλίου, η αρχή της διαφάνειας υποχωρεί έναντι της αρχής της εμπιστευτικότητας (βλ. σημείο 39 των παρουσών προτάσεων) και, δεύτερον, το διοικητικό συμβούλιο διαθέτει διακριτική ευχέρεια όσον αφορά τη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων αυτής της διαδικασίας (βλ. σημείο 55 των παρουσών προτάσεων).

Γ. Η αιτιολόγηση της αρνήσεως βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2004/258

57. Είναι ενδεικτικό ότι, αποφαινόμενο στη σκέψη 124 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ότι η ΕΚΤ έχει την υποχρέωση να αιτιολογεί κάθε απόφαση επί αιτήσεως προσβάσεως σε έγγραφα, η οποία λαμβάνεται βάσει των εξαιρέσεων που απαριθμούνται στο άρθρο 4 της αποφάσεως 2004/258, το Γενικό Δικαστήριο επηρεάστηκε από τη μνημονευόμενη στις σκέψεις 54 έως 56 της εν λόγω αποφάσεως νομολογία και έκρινε ότι ήταν εφαρμοστέα κατ' αναλογία σε σχέση με το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 2004/258.

58. Διατηρώ, ωστόσο, αμφιβολίες ως προς την αναλογία αυτήν.

59. Πρέπει να επισημανθεί, κατ' αρχάς, ότι, τα χωρία της αποφάσεως Σουηδία και Turco κατά Συμβουλίου[16], τα οποία μνημονεύονται από το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 54 και 55 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αφορούν αποκλειστικώς τον κανονισμό (ΕΚ) 1049/2001[17]. Στη συνέχεια, ο κανονισμός αυτός αποτελούσε επίσης το αντικείμενο των περισσοτέρων αποφάσεων του Γενικού Δικαστηρίου που μνημονεύονται στις σκέψεις 54 έως 56 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως[18]. Τέλος, καίτοι η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου Thesing και Bloomberg Finance κατά ΕΚΤ[19], η οποία μνημονεύεται στη σκέψη 55 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αφορούσε όντως την απόφαση 2004/258, εντούτοις αντικείμενο της ερμηνείας του Γενικού Δικαστηρίου στην εν λόγω απόφαση δεν αποτέλεσε το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως αυτής αλλά το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, δεύτερη περίπτωση. Και σε εκείνη την περίπτωση, το Γενικό Δικαστήριο αναφερόταν επίσης, κατ' αναλογίαν, στη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με τον κανονισμό 1049/2001.

60. Συναφώς, πρώτον, παρατηρείται ότι, κατά πάγια νομολογία, σκοπός του κανονισμού 1049/2001 είναι να παράσχει στο κοινό το δικαίωμα της ευρύτερης δυνατής προσβάσεως στα έγγραφα των θεσμικών οργάνων[20]. Προσφεύγοντας σε σχεδόν πανομοιότυπη διατύπωση, στη σκέψη 80 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στην οποία παραπέμπει με τη σκέψη 124 της αποφάσεως αυτής, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι σκοπός της αποφάσεως 2004/258 είναι να εξασφαλισθεί *η ευρύτερη δυνατή πρόσβαση* στα έγγραφα της ΕΚΤ. Όπως, όμως, εξέθεσα στο σημείο 43 των παρουσών προτάσεων, η απόφαση αυτή *σκοπεί απλώς να διευρύνει* την πρόσβαση στα έγγραφα της ΕΚΤ, σε σχέση με τους προηγούμενους κανονισμούς.

61. Δεύτερον, από την απόφαση Baumeister[21] μπορεί να συναχθεί ότι απαιτείται σύνεση κατά τον εντοπισμό αναλογιών μεταξύ, αφενός, του καθεστώτος προσβάσεως στα έγγραφα που καθιέρωσε ο κανονισμός 1049/2001 και, αφετέρου, των καθεστώτων που προβλέπονται από άλλα νομοθετήματα του δικαίου της Ένωσης

62. Στην εν λόγω απόφαση, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι, με γνώμονα τον σκοπό να παράσχει στο κοινό το δικαίωμα της ευρύτερης δυνατής προσβάσεως στα έγγραφα των οργάνων της Ένωσης, ο κανονισμός 1049/2001 επιβάλλει, κατ' αρχήν, στο θεσμικό όργανο της Ένωσης που προτίθεται να αρνηθεί την παροχή προσβάσεως σε έγγραφο να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους η πρόσβαση στο έγγραφο αυτό μπορεί να βλάψει με συγκεκριμένο τρόπο το συμφέρον που προστατεύεται από

16 Απόφαση της 1ης Ιουλίου 2008, Σουηδία κατά Turco και Συμβουλίου (C-39/05 P και C-52/05 P, EU:C:2008:374, σκέψη 48).

17 Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 30ής Μαΐου 2001 για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής (ΕΕ 2001, L 145, σ. 43).

18 Αποφάσεις της 11ης Μαρτίου 2009, Borax Europe κατά Επιτροπής (T-121/05, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2009:64, σκέψη 37)· της 12ης Σεπτεμβρίου 2013, Besselink κατά Συμβουλίου (T-331/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2013:419, σκέψεις 96 και 99), και της 29ης Οκτωβρίου 2015, Λιθουανία κατά Επιτροπής (T-110/13, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2015:818, σκέψη 61).

19 Απόφαση της 29ης Νοεμβρίου 2012, Thesing και Bloomberg Finance κατά ΕΚΤ (T-590/10, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2012:635, σκέψη 42).

20 Βλ. απόφαση της 16ης Ιουλίου 2015, ClientEarth κατά Επιτροπής (C-612/13 P, EU:C:2015:486, σκέψη 57).

21 Απόφαση της 19ης Ιουνίου 2018, Baumeister (C-15/16, EU:C:2018:464, σκέψεις 41 και 42).

προβλεπόμενη εξαίρεση του επίμαχου δικαιώματος προσβάσεως[22]. Με διατύπωση σχεδόν πανομοιότυπη, στη σκέψη 124 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο παρέθεσε το εν λόγω χωρίο, προκειμένου να το εφαρμόσει στην περίπτωση αρνήσεως εκ μέρους της ΕΚΤ βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 2004/258.

63. Εντούτοις, ο κανονισμός 1049/2001 εφαρμόζεται στις περιπτώσεις που διαλαμβάνονται στο άρθρο 15, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, το οποίο σύμφωνα με την αρχή της διαφάνειας, διασφαλίζει την ευρύτερη δυνατή πρόσβαση σε έγγραφα που βρίσκονται στην κατοχή των θεσμικών οργάνων της Ένωσης[23]. Όμως, η αίτηση παροχής προσβάσεως σε έγγραφα της παρούσας υποθέσεως εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 15, παράγραφος 3, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

64. Εξάλλου, στην απόφαση Baumeister[24], το Δικαστήριο προέβη σε σαφή διάκριση μεταξύ της εξετάσεως αιτήσεων παροχής προσβάσεως σε έγγραφα που σχετίζονται με τον κανονισμό 1049/2001 και της εξετάσεως αυτών που σχετίζονται με το άρθρο 54, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39/ΕΚ[25], υπό τον τίτλο «Επαγγελματικό απόρρητο». Το Δικαστήριο απεφάνθη ότι ο κανονισμός 1049/2001 επιβάλλει, κατ' αρχήν, στο θεσμικό όργανο της Ένωσης που προτίθεται να αρνηθεί την παροχή προσβάσεως σε έγγραφο να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους η πρόσβαση στο έγγραφο αυτό μπορεί να βλάψει με συγκεκριμένο τρόπο το συμφέρον που προστατεύεται από προβλεπόμενη εξαίρεση του επίμαχου δικαιώματος προσβάσεως. Αντιθέτως, το Δικαστήριο έκρινε ότι οι αρμόδιες αρχές, όταν εκτιμούν ότι οι ζητούμενες πληροφορίες είναι εμπιστευτικές, κατά την έννοια του άρθρου 54, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39, δίνουν συνέχεια στην αίτηση αυτή μόνον στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στην εν λόγω διάταξη περιπτώσεις[26].

65. Θα μπορούσε συνεπώς να προβληθεί το επιχείρημα ότι, παρόλο που το καθεστώς του κανονισμού 1049/2001 δίδει προτεραιότητα στην αρχή της διαφάνειας, αυτό του άρθρου 54, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39/ΕΚ εκκινεί από την παραδοχή σύμφωνα με την οποία οι πληροφορίες οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του καλύπτονται από την αρχή της εμπιστευτικότητας. Η διάκριση αυτή εξακολουθεί να παράγει τα αποτελέσματά της όσον αφορά το περιεχόμενο της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως σε περίπτωση αρνήσεως παροχής προσβάσεως στα ζητηθέντα έγγραφα.

66. Τούτων λεχθέντων, επισημαίνεται ότι το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2004/258, σε συνδυασμό με το άρθρο 15, παράγραφος 3, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, το άρθρο 10.4 του καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ και το άρθρο 23.1 του εσωτερικού κανονισμού της ΕΚΤ, εκκινεί επίσης από την παραδοχή σύμφωνα με την οποία οι διασκέψεις του διοικητικού συμβουλίου καλύπτονται από την αρχή της εμπιστευτικότητας. Συνεπώς, οι διαφορές, οι οποίες υφίστανται, όσον αφορά το περιεχόμενο της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως σε περίπτωση αρνήσεως, μεταξύ των περιπτώσεων που καλύπτονται από τον κανονισμό 1049/2001 και εκείνων που καλύπτονται από το άρθρο 54, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/39, θα έπρεπε να υφίστανται και μεταξύ, αφενός, όλων των διατάξεων που σχετίζονται με τη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των διασκέψεων του διοικητικού συμβουλίου και, αφετέρου, του κανονισμού 1049/2001. Ως εκ τούτου, η επισημανθείσα από το Γενικό Δικαστήριο αναλογία μεταξύ των σκέψεων 54 έως 56 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 2004/258 δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

22 Βλ. απόφαση της 19ης Ιουνίου 2018, Baumeister (C-15/16, EU:C:2018:464, σκέψεις 41 και 42).

23 Πρβλ. απόφαση της 18ης Ιουλίου 2017, Επιτροπή κατά Breyer (C-213/15 P, EU:C:2017:563, σκέψη 49).

24 Απόφαση της 19ης Ιουνίου 2018, Baumeister (C-15/16, EU:C:2018:464, σκέψεις 42 και 43).

25 Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, για την τροποποίηση των οδηγιών 85/611/ΕΟΚ και 93/6/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ 2004, L 145, σ. 1).

26 Βλ. απόφαση της 19ης Ιουνίου 2018, Baumeister (C-15/16, EU:C:2018:464, σκέψεις 42 και 43).

67. Τέλος, τρίτον, η νομολογία σχετικά με τον κανονισμό 1049/2001 καταδεικνύει ότι, ακόμη και υπό το καθεστώς προσβάσεως σε έγγραφα που θεσπίζει ο κανονισμός αυτός, είναι πιθανό να αναγνωρίζεται η ύπαρξη γενικών τεκμηρίων περί του ότι η δημοσιοποίηση των εγγράφων που ζητήθηκαν θα έθιγε, κατ' αρχήν, την προστασία των συμφερόντων ή των σκοπών, οι οποίοι, κατ' εφαρμογή του προμνημονευθέντος κανονισμού, μπορούν να δικαιολογούν την άρνηση προσβάσεως[27]. Σε τέτοια περίπτωση, ο αιτών την πρόσβαση οφείλει να αποδείξει ότι το έγγραφο του οποίου τη δημοσιοποίηση ζητεί δεν καλύπτεται από το προαναφερθέν τεκμήριο[28]. Κατ' αυτόν τον τρόπο, ακόμη και αν γίνει δεκτό ότι οι σχετικές διατάξεις του πρωτογενούς δικαίου και του παραγώγου δικαίου, συμπεριλαμβανομένου του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 2004/258 καθιερώνουν τέτοιο τεκμήριο μόνον για τα αποτελέσματα των διασκέψεων του διοικητικού συμβουλίου, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε, ελλείψει στοιχείων δυνάμενων να ανατρέψουν αυτό το γενικό τεκμήριο, να αποφανθεί ότι η ΕΚΤ δεν είχε επαρκώς αιτιολογήσει την άρνησή της.

68. Κατά συνέπεια, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί λόγω της πλάνης περί το δίκαιο την οποία ενέχει και η οποία συνίσταται σε πεπλανημένη ερμηνεία του άρθρου 10.4 του καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ και του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο α', πρώτη περίπτωση, της αποφάσεως 2004/258, καθόσον το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη τις διατάξεις του πρωτογενούς δικαίου οι οποίες θεσπίζουν τις αρχές σχετικά με την πρόσβαση στα έγγραφα της ΕΚΤ. Υπό αυτές τις περιστάσεις, πρέπει να γίνει δεκτός ο μοναδικός λόγος αναιρέσεως και να αναιρεθεί το πρώτο σκέλος του διατακτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στο μέτρο που ακύρωσε την επίμαχη απόφαση, καθόσον με αυτήν η ΕΚΤ αρνήθηκε να γνωστοποιήσει το ποσό της πίστωσης που περιλαμβάνεται στα αποσπάσματα των πρακτικών της απόφασης του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ της 28ης Ιουλίου 2014. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να επισημανθεί ότι δεν αποτελεί αντικείμενο των αιτημάτων που υπέβαλε η ΕΚΤ η άρνηση προσβάσεως στις πληροφορίες που δεν δημοσιοποιήθηκαν όσον αφορά τις προτάσεις της εκτελεστικής επιτροπής της ΕΚΤ της 28ης Ιουλίου και της 1ης Αυγούστου 2014. Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η ΕΚΤ δεν βάλλει κατά της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως καθόσον ακύρωσε την επίμαχη απόφαση όσον αφορά αυτές τις προτάσεις ή, άλλως, ότι η ΕΚΤ αποδέχεται την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση κατά το μέρος που αφορά τις προτάσεις αυτές.

69. Κατά το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Δικαστήριο μπορεί, σε περίπτωση αναιρέσεως της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου, να αποφανθεί οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον αυτή είναι ώριμη προς εκδίκαση. Λαμβανομένων υπόψη όλων των προεκτεθέντων, φρονώ ότι η διαφορά είναι ώριμη προς εκδίκαση, καθόσον αφορά την άρνηση παροχής προσβάσεως στο ποσό της πίστωσης που διαλαμβάνεται στα αποσπάσματα των πρακτικών της απόφασης του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ της 28ης Ιουλίου 2014. Συγκεκριμένα, αντιθέτως προς ό,τι έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 124 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η ΕΚΤ δεν όφειλε να παράσχει αιτιολογία όταν αρνήθηκε την πρόσβαση στις πληροφορίες που διαλαμβάνονται στα αποσπάσματα αυτά.

70. Δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αναίρεση είναι βάσιμη και το Δικαστήριο κρίνει το ίδιο οριστικά τη διαφορά, αποφαίνεται και επί των εξόδων. Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, που εφαρμόζεται στην αναιρετική δίκη δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Αντιθέτως, κατά το άρθρο 138, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά έξοδά του. Κατά τη γνώμη μου, το οριστικό αποτέλεσμα της διαφοράς θα μεταβληθεί από την αίτηση αναιρέσεως της ΕΚΤ μόνο όσον αφορά την άρνηση παροχής προσβάσεως στο ποσό της πίστωσης που διαλαμβάνεται στα

27 Βλ., όσον αφορά το γενικό τεκμήριο που έχει θεσπισθεί για τους διοικητικούς φακέλους στο πλαίσιο του άρθρου 4, παράγραφος 2, τρίτη περίπτωση, του κανονισμού 1049/2001, απόφαση της 29ης Ιουνίου 2010, Επιτροπή κατά Technische Glaswerke Ilmenau (C-139/07 P, EU:C:2010:376, σκέψη 61).

28 Βλ. απόφαση της 29ης Ιουνίου 2010, Επιτροπή κατά Technische Glaswerke Ilmenau (C-139/07 P, EU:C:2010:376, σκέψεις 62, 68 και 70).

αποσπάσματα των πρακτικών της απόφασης του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ της 28ης Ιουλίου 2014. Συνεπώς, κατά την άποψή μου, το Δικαστήριο δεν πρέπει να αποφανθεί ότι τα δικαστικά έξοδα της πρωτοβάθμιας διαδικασίας καθώς και της αναιρετικής διαδικασίας που συνεπάγεται την αναίρεση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου επιβάλλονται, σύμφωνα με όσα ορίζει το σημείο 3 του διατακτικού της ανωτέρω αποφάσεως, κατά το οποίο η ESF και η ΕΚΤ φέρουν, έκαστη, τα δικαστικά έξοδά τους, αλλά ότι, πέραν των δικαστικών εξόδων της, η ESF φέρει το ένα τρίτο των εξόδων στα οποία υπεβλήθη η ΕΚΤ.

71. Εν κατακλείδι, οφείλω να επισημάνω ότι έχω επίγνωση του γεγονότος ότι μέρος της νομικής θεωρίας φρονεί ότι η ΕΚΤ θα έπρεπε να αυξήσει τον βαθμό διαφάνειάς της, δημοσιοποιώντας ιδίως τα σχετικά με τις διασκέψεις του διοικητικού συμβουλίου έγγραφα[29]. Ωστόσο, η άποψή μου, στις παρούσες προτάσεις, βασίζεται στο ισχύον νομικό πλαίσιο. Από αυτό το νομικό πλαίσιο προκύπτει ότι, κατά τη βούληση (εκούσια απόφαση) των κρατών μελών, η εμπιστευτικότητα καλύπτει τη διαδικασία λήψεως αποφάσεων της ΕΚΤ και ότι έχει ανατεθεί στο διοικητικό συμβούλιο εξουσία να αποφασίζει για τη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων της διαδικασίας αυτής.

72. Τούτου δοθέντος, προκειμένου να συμβιβάσει, αφενός, την εμπιστευτικότητα των εργασιών των οργάνων λήψεως αποφάσεων της ΕΚΤ και των αποτελεσμάτων τους και, αφετέρου, τη διασφάλιση της αξιοπιστίας της ΕΚΤ[30], το διοικητικό συμβούλιο δύναται, ασκώντας τη διακριτική ευχέρεια που διαθέτει, να αποφασίζει περί της δημοσιοποιήσεως μόνον μέρους των αποτελεσμάτων των διασκέψεών του. Συγκεκριμένα, αν το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να αποφασίζει να μη δημοσιοποιήσει τα αποτελέσματα αυτά, μπορεί, κατά μείζονα λόγο, να αποφασίζει να το πράξει εν μέρει. Το άρθρο 4, παράγραφος 5, της αποφάσεως 2004/258 επιρρωννύει την εν λόγω ερμηνεία. Κατά τη διάταξη αυτή, εάν μόνον μέρος του ζητουμένου εγγράφου καλύπτεται από μία ή πλείονες εκ των ανωτέρω εξαιρέσεων, τα υπόλοιπα μέρη του εγγράφου δημοσιοποιούνται. Πρέπει να υπογραμμισθεί ότι αυτό ακριβώς έπραξε η ΕΚΤ εν προκειμένω.

VII. Πρόταση

73. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, εκτιμώ ότι ο μοναδικός λόγος αναιρέσεως που προβάλλεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) πρέπει να γίνει δεκτός και προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί ως εξής:

1) Αναιρείται το πρώτο σκέλος του διατακτικού της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 26ης Απριλίου 2018, Espírito Santo Financial (Portugal) κατά ΕΚΤ (T-251/15, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2018:234), στο μέτρο που ακύρωσε την απόφαση της ΕΚΤ της 1ης Απριλίου 2015 περί μερικής αρνήσεως παροχής προσβάσεως σε ορισμένα έγγραφα σχετικά με την απόφαση της ΕΚΤ της 1ης Αυγούστου 2014 αφορώσα την Banco Espírito Santo SA, καθόσον, με αυτήν την απόφαση, η ΕΚΤ αρνήθηκε να γνωστοποιήσει το ποσό της πίστωσης που περιλαμβάνεται στα αποσπάσματα των πρακτικών της απόφασης του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ της 28ης Ιουλίου 2014.

2) Απορρίπτεται η προσφυγή, όσον αφορά την άρνηση της ΕΚΤ να δημοσιοποιήσει το ποσό της πίστωσης που μνημονεύεται στα αποσπάσματα των πρακτικών της απόφασης του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ της 28ης Ιουλίου 2014.

29 Βλ., μεταξύ άλλων, Diana, G., «Transparence, responsabilité et légitimité de la Banque centrale européenne», *Bulletin de l'Observatoire des politiques économiques en Europe*, 2008, αριθ. 18, σ. 11 έως 13. Πρβλ., επίσης, *European Added Value Unit, Towards a genuine Economic and Monetary Union*, 2012, www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2012/494458/IPOL-JOIN_NT(2012)494458_EN.pdf, σ. 12.

30 Επί της προβληματικής αυτής βλ. de Haan, J., Eijffinger, S.C.W., Waller, S., *The European Central Bank. Credibility, Transparency and Centralization*, MIT Press, Cambridge, Massachusetts – Λονδίνο, 2005, σ. 123 έως 125.

3) Η Espírito Santo Financial (Portugal), SGPS, SA φέρει τα δικαστικά έξοδά της και καταδικάζεται στο ένα τρίτο των δικαστικών εξόδων στα οποία υπεβλήθη η ΕΚΤ σε αμφοτέρους τους βαθμούς δικαιοδοσίας.

4) Η ΕΚΤ φέρει τα δύο τρίτα των δικαστικών εξόδων στα οποία υπεβλήθη σε αμφοτέρους τους βαθμούς δικαιοδοσίας.